

Winterconcert 'Vrede nieuw land'

19 december 2024

Een beter land (Herman van Veen)

Ze trekken over bergen
doorkruisen de woestijn
of zwerven over zeeën
om vrij te zijn

Waar de oorlog teistert
waar de honger woedt
moeten ze uit huis vandaan
en zwerven dan voorgoed

De eeuwen door klinkt in de
nacht
steeds diezelfde bange klacht:
waar is thuis?
Waar is thuis?

Iedereen blijft hopen
dat hij nog een toekomst heeft
rust voor zijn vermoeide hoofd
een plek waar hij in vrede leeft
laat me niet verrekken
pak me bij de hand
en we vinden misschien samen
ooit nog een beter land

Iedereen blijft hopen
dat hij nog een toekomst heeft
rust voor zijn vermoeide hoofd
een plek waar hij in vrede leeft
laat me niet verrekken
pak me bij de hand
en we kijken misschien samen
uit op een beter land

Iedereen blijft hopen
dat hij nog een toekomst heeft
rust voor zijn vermoeide hoofd
een plek waar hij in vrede leeft
als je maar dichtbij blijft
gaan we hand in hand
en zullen we de grens passeren
van een nieuw en beter land

Rabbijs verhaal

'Hoe bepaal je het moment waarop de nacht ten einde is, en de dag begint?', vroeg een Rabbi eens aan zijn leerlingen.

Eén van hen antwoordde: 'Wanneer je in de verte een hond van een schaap kunt onderscheiden?' 'Nee', antwoordde de Rabbi.

'Wanneer je van verre een dadelboom van een vijgeboom kunt onderscheiden?', vroeg een ander. 'Nee', antwoordde de Rabbi.

'Maar wanneer dan?', vroegen zijn leerlingen.

De Rabbi zei: 'Wanneer je in het gezicht van een mens kijkt, en daarin je zuster of broeder ziet. Tot dat moment is de nacht nog bij ons'.

Lied "Geen Kerstcantate" (t. Hans Andreus, m. R. Hahn, bew. Paul Valk)

Welkom en Inleiding

Lied 'Uit het duister hier gekomen' (t. Huub Oosterhuis, m. H.J. Gauntlett)

Verhaal (Willem v.d. Meijden)

Ik lees een verhaal voor in twee delen. Ik schreef het voor kinderen, alweer een kwart eeuw geleden toen de oorlog tussen Ethiopië en Eritrea honderdduizenden mensen op de vlucht joeg en er ook een grote stroom van vooral Eritrese mensen naar Europa probeerde te komen. Het verhaal verscheen in het oecumenische prachtdblad Open Deur en ik noemde het om verschillende redenen 'Roze'.

Roze

1. Shenzu kijkt de inktzwarte nacht in. Hij is klaarwakker, maar ziet niks en mijmert wat voor zich uit. Zijn moeder is naast hem in slaap gevallen met zijn zusje Dikmal aan de borst. Shenzu kijkt hen vertederd aan. Kijk eens hoe rustig ze nu zijn. Eindelijk! Shenzu kent zijn moeder de laatste maanden alleen maar als een wanhopige vrouw, schreeuwend, huilend, op van de zenuwen. Nu slaapt ze. Jammer dat vader het nu niet kan zien. Dat zou hem goed gedaan hebben.

Shenzu kijkt weer door het raam. Hij denkt aan zijn vader die is achtergebleven. Die zit ergens ondergedoken, bij familie op het platteland. Het is alweer drie maanden geleden dat hij hem voor het laatst heeft gezien. Toen moest hij vluchten voor de oorlog, want zijn vader was een belangrijke man in het dorp. Een paar dagen geleden kwamen er berichten door van vader, via via. Jullie moeten het land uit, zei zijn vader uit de verte. Het is nergens meer veilig, ook niet voor jullie. Probeer een vliegtuig te krijgen naar Europa. Je oom in de stad heeft geld. Ik kom jullie wel achterna als het jullie lukt om weg te komen. Pas op: vertrouw verder niemand. Ze willen allemaal aan je verdienen.

Toen begon de paniek. Ze verlieten hun dorp en gingen op weg, samen met anderen, met een klein beetje bagage. Ze gingen eerst met een bus, daarna liftend en lopend. Ze kwamen door kapotgeschoten dorpen, langs uitgebrande tanks. Ze zagen dode mensen langs de weg en lege akkers waarboven kraaien en gieren zochten naar voedsel. Dat deden zij ook en ze deelden wat ze vonden. Dagenlang waren ze onderweg. Toen kwamen ze in de hoofdstad, vies, hongerig en bang. Ze bezochten hun oom, die had geld voor hen, genoeg voor een enkele reis Europa. Hij ging zelf niet mee, hij durfde niet. De meeste gevluchte mensen die ze tegenkwamen hadden geen geld en bivakkeerden op en om het vliegveld. Misschien kreeg er iemand medelijden met hen. De trein naar het buurland reed al maanden niet meer. Wat konden ze anders doen dan wachten.

Hé, wat is dat, geknetter? Shenzu keek geschrokken naar buiten. Het zouden toch niet...? Gelukkig, alleen maar onweer, daar, in de verte.

Lied 'Dona nobis pacem' (trad.)

Verhaal – vervolg

2. Shenzu kijkt de nacht in en denkt aan al die mensen die achterbleven. Wat hadden zij dan geluk gehad. Alleen maar omdat ze geld hadden. Het was niet eerlijk... Shenzu schudt zulke gedachten als lastige vliegen van zich af. Iedereen slaapt in het half-verlichte vliegtuig. Een vriendelijke stewardess ziet dat hij nog wakker is. Ze biedt hem een cola aan. Shenzu drinkt het bruine goedje gretig op en laat een tevreden boer. Hij kijkt naar het blikje met al die rare tekens. Dan kijkt hij weer naar buiten. Hij probeert zich iets voor te stellen bij Europa. Of bij Amsterdam, zoals de hoofdstad daar heet. Zijn moeder kon hem er niet veel over vertellen. Ze wist wel dat er in deze tijd van het jaar altijd sneeuw ligt, als een witte deken over het land. Shenzu probeert het zich voor te stellen. Hoe kun je dan bij je eten komen? En zak je er niet doorheen als je erover loopt? Hoe zouden de mensen daar zijn? Wit natuurlijk en aardig. Er was geen oorlog in elk geval. En er was genoeg te eten voor iedereen. Ook voor hen.

Zonder geluid oefent hij met zijn mond: Am-ster-dam. Wat zou die naam betekenen? Maar Shenzu kan zijn gedachten niet vasthouden. Steeds weer ziet hij voor zich wat hij niet meer wil zien. Hij zucht, probeert te slapen, maar geeft de poging al snel weer op. Hij kijkt naar buiten. Het onweer is weg. Stikdonker. Alsof je in een zwart gat kijkt. Shenzu probeert er dwars doorheen te kijken. Hij probeert de nacht stuk te kijken en fluistert wat woordjes die daarbij helpen.

Dan maakt het vliegtuig een ruime bocht naar rechts. En daar heel in de verte, recht voor zich uit, ziet Shenzu een paar roze streepjes. Even denkt hij dat hij het verkeerd heeft gezien, maar nee hoor. De streepjes veranderen langzaam, heel langzaam in een steeds bredere roze strook. Shenzu klapt in zijn

handen van opwinding. Zijn moeder schrikt wakker. Hij wijst naar buiten. 'Am-ster-dam' fluistert hij en kijkt blij naar zijn moeder. Ze knikt. Haar ogen zien er moe uit. Waarom is ze nou niet blij, denkt Shenzu. Hij tuurt weer naar het verre licht. Sneeuw, denkt hij. Geen oorlog. En aardige witte mensen. Dan valt hij tevreden in slaap, terwijl het vliegtuig voortsnoert door de nacht. Hij droomt en deze keer is het geen onrustige droom. Lieve mensen, licht, eten, sneeuw... 'Am-ster-dam' mompelt Shenzu in zijn slaap.

Lied 'Als op de dag van de oogst' {t. Huub Oosterhuis, m. Antoine Oomen)

Tekst: 'Het gaat niet over' (Hennie Vrienten)

Het gaat niet over cijfers	Het gaat niet over goden
Het gaat niet over geld	Of waar jij in gelooft
Het gaat niet over bezit	Het gaat niet over helden
Maar over wie voor jou het allermeeste telt	Maar of iemand doet wat hij je heeft beloofd
Het gaat niet over woede	Nee het gaat niet over leiders
Het gaat niet over haat	En het gaat niet over macht
Het gaat niet over afgunst	Niet over controle
Het gaat om wie jou in je waarde laat	Over wie jou dan het beste troost vannacht
Het gaat niet over leeftijd	Het gaat niet over zilver
Het gaat niet over lust	Het gaat niet over goud
Het gaat niet over de mooiste	Niet over diamanten
Het gaat om wie je 't allerliefste kust	Maar over wie altijd het meeste van je houdt
Het gaat niet over aanzien	Het gaat niet over hoogte
Het gaat niet over roem	Het gaat niet over snel
Het gaat niet over status	Het gaat niet om de eerste plaats
Over wat wat jij voor een ander zou willen doen	Waar het echt om gaat dat zie je later wel

Lied 'Winterlied'(t. Huub Oosterhuis, m. Bernard Huijbers)

Tekst 'Stel je voor' (t. Theo Haitjema)

Stel je voor: je zult Jozef zijn, en Maria. Hoogzwanger, in bezet gebieden dan gedwongen weg moeten terwijl je dat helemaal niet wilt, niet kunt maar je moet wel, net zoals al die anderen, een eindeloze tocht. Want dat was het, van Nazareth naar Bethlehem, te voet, en vlak voordat je baren moet nog net die stal, ja, maar minder romantisch dan het klinkt met Kerst: niet veel meer dan een uitholling in een rots, open en bloot met maar nauwelijks beschutting tegen regen en wind, laat staan tegen kou en je kind in een voederbak, ja, met wat lappen omwikkeld, stel je voor.

Zo moeilijk is dat niet; we kennen de beelden van de vluchtelingen in bootjes die stranden op Lesbos waar geen plek is dan onder zeil.

Ik zag het weer voor me, toen ik terugdacht aan die maar voortdurende kerkdienst van meer dan twee maanden lang, al weer jaren geleden hier in de Bethel-kerk, waar kerkasiel is verleend aan een paar van de 400 kinderen met hun ouders die hopen en bidden om het 'pardon' dat hun was toegezegd, ja, 'Vrede nieuw land'. Een gebed-zonder-end, toen, en nu weer opnieuw, nog steeds, in een kerk in Kampen...

Hier in de Bethel hing toen dit schilderij van een jonge moeder en haar kind gevlucht voor weet ik niet wat, gevlucht, uit het water gevist bij Lesbos omwikkeld door thermische folie; 'Madonna met kind'

Zoiets, toen en nu, vandaag, vannacht, laten we het maar niet mooier maken dan het is.

Maar het mooie is wel dat we het over hen hebben voor wie geen plek is, dan in een stal, een kamp, een opvangcentrum, een Bethel, Beth-El, Gods-huis dan toch, dat op hen het licht valt in de nacht, geschilderd weliswaar, maar toch een lichtpuntje voor wie het zien wil als teken van hoop op 'Vrede nieuw land'.

Stel je voor.

Lied 'Nu sijn wellecome' (17^e eeuw, bew. Bernard Huijbers)

Verhaal 'Ik geloof dat ik een engel heb gezien' (t. Bette Westra)

Ik geloof dat ik een engel heb gezien.

Ik weet het natuurlijk niet zeker.

Dat weet je nooit met engelen.

Hij droeg een blauwe jas, een grijze broek
en oude schoenen zonder veters.

Hij vroeg om geld: een euro, vijftig cent
om het slaaphuis van te betalen, zei hij.

Maar niemand geloofde hem.

Behalve dat meisje met die rode laarzen en die hond.

Maar dat was natuurlijk ook een engel,
dat zag je zo.

Dat meisje bedoel ik, niet die hond.

Of nou vooruit,

die hond ook,

waarom niet?

Lied 'Een engel met een lied' (t. Huub Oosterhuis, m. Henri Heuvelmans)

Verhaal van een vluchteling: Zainab Al Fatlawy

Ik ben Zainab, ik kom uit Irak, hoofdstad Bagdad. In 2015 ben ik naar Nederland gevlucht met mijn jongste zoon; hij was drieënhalf jaar. Ik heb toen mijn man en nog twee jongens in Irak achtergelaten. Toen mijn man en ik werden bedreigd, omdat hij chef engineer was en 26 jaar lang provinciaal consul in Bagdad. En ik heb bijna 6 jaar op de administratie gewerkt, op dezelfde plek.

Mijn man en ik hebben toen besloten dat we ons land moeten verlaten. Het was een zware beslissing. Het was moeilijk. Waar gaan we naar toe, wat gaan we doen? We wisten niets. We hebben een beslissing genomen en zijn naar Turkije gegaan. Daarna ben ik met mijn jongste hier naar toe gekomen en zij zijn daar een paar maanden gebleven.

Toen ik hier kwam dacht ik 'Wat ga ik doen, hier?' Nieuwe mensen in een nieuw land, alles was nieuw. Maar mijn zus woont hier al 20 jaar, in Nederland. Ik ben naar Nederland gekomen omdat mijn zus hier al woont. Dan heb ik iemand.

Het was een lange en moeilijke reis, eerst naar Turkije en dan naar Nederland, heel lang. Mijn eerste plek in Nederland was in Ter Apel, en daarna ben ik naar nog 9 AZC's verhuisd, verplaatst. En in 2017 kreeg ik eindelijk van de IND het bericht dat ik hier mag blijven. En na bijna een jaar kreeg ik mijn man en twee jongens als gezinshereniging hier.

Toen zij hier kwamen [was de vraag] wat gaat mijn man doen? Hij is boven de vijftig en mijn kinderen moeten nog 2 jaar en dan gaan ze studeren aan de universiteit – ze waren 14, 15 toen ze hier kwamen. Ik ging naar de Shalomkerk om vrijwilliger te worden en te vragen hebben jullie me hier nodig? In Bagdad zijn heel veel Christelijke mensen, er was daar een kerk. Gelukkig kon ik in het begin van 2019 als vrijwilliger bij STEK gaan werken, bij de voedselbank. En vanaf vorig jaar ben ik officieel medewerker geworden bij STEK. Ik doe mijn best om een goed voorbeeld voor mijn kinderen te zijn.

Mijn man heeft stage gelopen bij een bedrijf. Maar door de hoge energieprijzen is het bedrijf gesloten. Mijn man dacht 'Wat ga ik doen?' Thuiszitten kan niet. We hebben een goede achtergrond, we hebben daar (In Bagdad) gewerkt, gestudeerd, alles. Maar nu opeens hebben we alles verloren. We moeten alles van nul nog een keer opbouwen. Dus mijn man heeft de beslissing genomen dat hij taxichauffeur wordt. Hij heeft 6 maanden bij [taxicentrale] Hofstad gewerkt en vanaf jlni dit jaar is hij zzp-er geworden.

En mijn kinderen: de oudste studeert aan het HBO installatietechniek, en de middelste zit in het laatste jaar van het MBO, MBO 4 vliegtuigonderhoud. En de jongste zit in het tweede jaar VMBO. Dank jullie wel.

Lied 'Ubi Caritas' (m. Taizé)

Tekst 'Hoop' (Hennie Vrienten)

Noem mijn naam met die zachte zilveren stem
En kijk mij aan
Ik ben er, ik zal er zijn
Welk verdriet rust zo zwaar op je schouders
Wanhoop niet
Want ik ben er, ik zal er zijn

Als jij de weg verliest zal ik hem vinden
Als jij het niet meer weet denk ik voor jou
Ik vang de regen op ik stop de wind
Ik ben jouw deken voor de kou

Zie het licht dat aan het eind van die tunnel
straalt
Net als jouw gezicht
Ik ken het want het hoort bij mij
Ben niet bang ik hou jou stevig vast
Niet meer lang
Of dit, dit alles ligt achter jou

Als jij de weg verliest zal ik hem vinden
Als jij het niet meer weet denk ik voor jou
Ik vang de regen op ik stop de wind
Ik ben jouw deken voor de kou

Hoop, er is hoop
Altijd hoop voor jou
Altijd hoop voor mij
Eens - je zult zien -
Gaat het echt voorbij
Alles echt voorbij

Als jij de weg verliest zal ik hem vinden
Als jij het niet meer weet denk ik voor jou
Ik vang de regen op ik stop de wind
Ik ben jouw deken voor de kou

Als jij jezelf verliest: aan niemand vragen
Alleen aan mij want ik ben voor jou
En is je last te zwaar, ik zal hem dragen
En als het moet dan draag ik jou

Nieuwe dag (Stef Bos)

Het is een nieuwe dag
De weg ligt open
Er is licht en lucht
Er is niet veel nodig
Er is niet veel nodig

Het is een oud verhaal
Het wordt opnieuw geschreven
Het is onbepaald
Voor wie zicht durft te geven
Wie zich durft te geven

refrein:
Het is een nieuw begin
Het is een open einde
Want dat wat was
Moet in wat komt verdwijnen
Het zal verdwijnen

Er is een oude angst
Die ons vast wil houden
Er is een voorgevoel
Het geeft geen vertrouwen
Het geeft geen vertrouwen

Er zijn lange nachten
Er zijn diepe dalen
Er zijn veel gedachten
Waarin je kunt verdwalen
Er gaat veel verloren
Voor wie blijft dromen
Maar wat vergaat, vergaat
Voor wat zal komen

refr (2x)

Er zijn nieuwe woorden
Nieuwe wegen
Nieuwe kleuren
Ander licht
Het is een nieuwe dag
En niets Herhaalt zich
Niets herhaalt zich

refr (4x)

Afsluiting